

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 48 kor  
Fél évre ... 24 kor.  
Egy negyed évre 12 kor.  
Egy hóra ... 4 kor.

Nyitási költségeket  
megállapodás szerint.

# ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült  
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-  
Társaság.

Tózszei főherceg-ut 22. sz.  
TELEFON-SZÁM: 151.

ARAD, 1918.

Főszerkesztő:  
Stauber József.

JULIUS 9.

## Marhaközpont.

Érdes interpelláció hangzott el ma Arad vármegye közigazgatási bizottságának ülésén. A megye társadalmának egyik vezető tagja kérdést intézett az alispánhoz, vajjon nem tudná-e útját állani ama pusztításnak, melyet egy feneketlen étvágyú központ az u. n. „Állat és Takarmányforgalmi részvénytársaság” a vármegye állatállományában elkövet. A szakadatlanul megújuló állatrevirálások olyan mérveket öltenek, hogy az állattartó gazdáktól rövidesen *elviszik az utolsó fejős tehenet is.*

Minden áldozatkészségünk a hadseregé. A harcra érettségünk küzdő katonákért lemondunk az utolsó falat kenyérről is. Ami hus a hadra kell sergnek kell, azt nótaszóval adja a magyar. De gyűlöletet és elkéserevést vált ki mind annyiönkből az az üzérkedő társaság, mely leküld a vidéki városokba egy sereg fölmentett pesti gigerlit, akik azzal a szilárd meggyőződéssel garázdálkodnak itt közöttünk, hogy nekik és kalácsadó gazdájuknak olvasatlan milliókat kell összeharcolni a háboru alatt.

Ez a háboru talán nincs is másért, csak a központok kedvéért. Főleg a marhaközpontért. A hadseregnek husra van szüksége, a gazdának van marhája, tehát mi sem természetesebb, mint hogy odafurakodik a két fél közé az állatforgalmi részvénytársaság és leszedi a tejfolt mind a kettőről. Teszi pedig ezt fölvertezetten az állami hatalom minden befolyásával.

Aradmegye állatállományát már negyedszer revirálják az idén. Nincsenek itt tekintettel semmire. Még arra se, hogy mekkora az állatok létszáma. Elviszik a tejelő tehenet, mely nemcsak élelmet ad a különben is hiányosan táplálkozó polgárságnak, de amely elengedhetlenül szükséges az alaposan meggritkított állatállomány regenerálásához is.

A vármegyék sorra fölemelik szavukat az állat és takarmányforgalmi részvénytársaság manipulációjai ellen. De energikus panaszok hangzottak fel a minap a parlamentben is, ahol egy képviselő nyíltan bebizonyította, hogy ez a finom kis központ az elrevirált állatnemzésnek csak egy részét szolgáltatja be a hadseregnek, míg a többit eladja pompás konjunktúrális áron Budapest fővárosának, Bécsnek és más nagyvárosoknak.

Tudni kell, hogy az állatforgalmi részvénytársaság a *napi árakon alul* vásárolja össze az ország marháit. Ehhez neki jussa van, mert létjogosultságának címerébe bele van rajzolva a hadsereg. De méltóztassék a kormánynek egy kissé utána nézni, vajjon mikor Budapestnek és Bécsnek szállítja a marhák ezreit, akkor is napi árakon alul köti-e meg a vásárt?

A szomszédos Békéscsabán hatalmas felfordulást okozott ez a derék központ. A gazdák itt nem nézték tétlenül azt az anomáliát, hogy egy-egy állat tulajdonosa két-három ezer koronát veszít darabonként a piaci árral szemben, ha az állatforgalmi központ vet sanda te-

kintet az udvarára. Megegett így, hogy egy-egy gazda félig tönkre ment, ha szerelmével nagyon kitüntette a marhaközpont csabai frontján gazdagodó pesti ifiúr.

Határozatot hozott tehát Csaba város képviselőtestülete, hogy a marharekvirálásoknál a gazdákat ért veszteségeket *pótadóban veti ki* az egész polgárságra az állami adók arányában. Ez a határozat aztán nem csekély disszonanciát keltett a csabai kereskedők és tisztviselők körében, mert a marhakártalanítási adót a gazdák fölsegélyezésének tekintik. Kimutatják, hogy az évi kártalanítási összeg hét-nyolc-

százezer koronára rughat, ami meghaladja a pótadónak száz perccenttel való emelését. És mindez azért, hogy kövérré dagadjon a zsebük a marhaközpont vasalt nadrágu, ápolt körmű felmentettjeinek.

A kormány — mint értesülünk — „szigorú ellenőrzés alá” veszi a központokat. Nem ellenőrzés kell ide, hanem felosztatás. Nem szabad megengedni, hogy a termelő és a hadsereg közé illetéktelen elemek furakodjanak és hitvány senkik máról-holnapra milliókat harácsoljanak össze a katona véreből és a gazda verejtékes munkájából.

## Mirbach gróf meggyilkolása.

(Letartóztatták a gyilkosokat. — Forradalmi szociálisták ellenforradalma. — Kerenszkij szerepe.)

Berlinből jelentik: Berlinbe érkezett moszkvai jelentések szerint, csaknem bizonyossággal meg lehet állapítani, hogy *Mirbach* gróf orgyilkosai közel állnak a bal szociálforradalmi pártához. Erről az oldalról már hetek óta céltudatosan izgattak Mirbach és Németország ellen. A *Svoboda Rossij* felemlíti, hogy június 30-án egy Moszkvában tartott munkásmeetingen a szociálforradalmárok heves támadásokat intéztek a német imperiálizmus előtt térdepelő bolsevikiek ellen és követelték a breszti szerződés érvénytelenítését és a németeknek Moszkvából való kikergetését. *Trockij* ezen a gyűlésen jelen volt és *Kassatnik* szociálforradalmár odakiáltott feléje:

— Tudja-e mit akar Mirbach? Hogy német csapatok jöjjenek Moszkvába az ő védelmére!

*Trockij* felugrott és izgatottan kijelentette az egész kormány nevében, hogy angolok és franciák által megüzetett emberek és újságok ilyen szentelen hazugságokat terjesztenek, a melyekből egyetlen szó sem igaz.

Moszkvából jelentik: A balpárti szociálforradalmárok beismerték részességüket gróf *Mirbach* követ meggyilkolásában. A színházban eltorlaszolt megbízottakat elfogták. A városban különböző pontokon az ellenforradalmárok és a bolsevikiek között fellángoltak a harcok, amelyek eddig az utóbbiak javára látszanak sikerrel lefolyni. A követségnek összes tagjai és megbízottai sértetlenek.

Frankfurtból jelentik: A *Frankfurter Zeitung* jelenti Berlinből: Moszkvából az éjszaka folyamán beérkezett újabb táviratok szerint megállapították, hogy *Mirbach* gróf két gyilkosa egy olyan épületbe metnekült, melyet az entente-barát szociálforradalmárok tartanak megszállva és védelmeznek gépfegyvereikkel. A gyilkosságnak olyan színeze van, mintha ez akart volna a jel lenni az entente-barát szociálforradalmárok nagy államcsínyéhez. Moszkvában harcokra került a sor, ezek terjedelméről és kimeneteléről azonban még nem érkez-

tek részletek.

Bécsből jelentik: A *Morgen* berlini tudósítója jelenti lapjának: A berlini orosz követséghez közelálló személyiség, aki kitűnő ismerője az orosz viszonyoknak, az eddig beérkezett hírek alapján azon a véleményen van, hogy a *Mirbach* gróf elleni merényletet egy anarchista csoport tagjai követték el, akik felesküdt ellenségei a szovjetkormánynak. Az egész berlini sajtó nyilván félhivatalos helyről jövő inspiráció alapján hangsúlyozza, hogy *Mirbach* gróf meggyilkolása a Németország és a szovjet kormány közti jó viszonyt nem fogja zavarni.

A félhivatalos *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* a következőket írja:

— Aki a követet megsérti, nemzetközi jog szerint azon állam ellen követ el deliktumot, a melyik kiküldte. Ennek következtében ennek az államnak igénye van arra, hogy a másik államtól a bűnösök megbüntetését követelje. Az orosz kormánnyal szemben nem lesz szükség arra, hogy ezt a büntetést fegyverrel kényszerítsük ki.

A német kormány fel fogja használni ezt az alkalmat arra, hogy az orosz kormánytól az entente ügynökeinek üzelmei ellen a legerélyesebb intézkedéseket követelje

éskifejezésre fogja juttatni, hogy Németország az orosz kormányt e cselekedeteiben támogatni fogja.

Berlinből jelenti a *Wolf*-ügynökség: Hogy a két gyilkos minél biztosabban bejuthasson a követségre és magához *Mirbach* követhez, egy bizonyítvány alapján mint az ellenforradalom leküzdésére alakult bizottság kiküldöttjei jelentették be magukat. Egy magyar tisztnek, névszerint *Mirbach* Róbert grófnak pörét hozták fel ürügyül. Ez a *Mirbach* Róbert gróf a család távoli magyar ágának tagja, kit a követ személyesen nem is ismert. A gyilkosok a pör aktáit is magukkal hozták és így jutottak be a követséghez. Itt csak egy kis idő múlva rántottak revolvert és lőttek rá a követre, továbbá *Riesler*

követségi tanácsosra és Müller hadnagyra. A lövések eldördülése után a tettesek a földszinten lévő szoba ablakán kiugrottak és menekülés közben még kézigránátokat dobtak a megsebesült követre. A követség többi tagjainak semmi baja nem történt. A gyilkosok egy készenléthe helyezett automobilon menekültek el, melyre a meglepett őrség hiába tüzelt. *Csicserin* és *Karacian* népbiztosok mindjárt a gyilkosság hírének vétele után a követségre érkeztek és legmélyebb sajnálkozásuknak adtak kifejezést a gaztett fölött, mely nem annyira Németország, mint a bolsevik-uralom ellen irányult. Két órával később *Lenin* és *Sverdlov*, a központi végrehajtó bizottság elnöke, jelent meg a követség épületében. Ugyanazt a nyilatkozatot tették, mint a két népbiztos és kijelentették, hogy a tettesek megbüntetésére érdekében minden emberileg lehető el fognak követni.

Megállapítást nyert, hogy a gyilkosok a szociálforradalmárok egyik csoportjának szárára menekültek. A házat azonnal csapatok vették körül. Bizonyosra vehető, hogy a gyilkosság

jel volt egy puccsra, mely a bolsevikiek ellen volt készülöben.

A mozgalomban a baloldali szociálforradalmárok egy része, *Savinkow* jobboldali szociálforradalmár és az entente ügynökei részese. *Savinkow* a vezére a moszkvai ententebarát mozgalmaknak és összeköttetésben áll a csehekkel és mensevikiekkel. Minthogy a baloldali szociálforradalmárok egyuttal az ellenforradalom leküzdésére alakult bizottságnak is tagjai voltak, valószínű, hogy ezek sorából való a két gyilkos. A gyalázatos tettért a felelősséget elsősorban *Savinkow* viseli, aki elbujt, de felelőssek azok is, akik pénzelték.

*Bécsből* jelentik: Gróf *Mirbach* moszkvai német követ meggyilkolása közelebbi körülményeiről eddig beérkezett jelentések mind világosabban bizonyítják, hogy

egy nagyszabású ellenforradalmi mozgalommal állunk szemben, melyet a forradalmi szociálisták, tehát az ez idő szerint Párisban tartózkodó Kerenszki hívei szí ana.

Az ellenforradalmi mozgalomnak célja nyilván, hogy az uralmon levő bolsevikieket megbuktassa, helyéről elkergesse és a német befolyást kiküszöbölje.

Bécsi diplomáciai körökben uralkodó felfogás szerint

a moszkvai merénylet és Kerenszkinék Londonban a legutóbbi napokban kifejtött németellenes tevékenysége között szoros összefüggés áll fenn.

Abból a körülményből, hogy Oroszországból eddig még hozzánk érkezett, bár gyér számú táviratok a bolsevikiekre nézve kedvezően hangzanak, arra lehet következtetni, hogy az orosz birodalom táviró vonalai az ő kezükben vannak még és eddig sikerült megállani helyüket az entente-párti forradalmi szociálistákkal szemben. Hogy az ellenforradalom milyen méreteket öltött, az eddigi jelentésekből megállapítani nem lehetett. Annyi azonban már az eddigi jelentésekből is kiderül, hogy az oroszbirodalom ismét válságos idők elé néz.

*Bécsből* jelentik: A *Morgen* jelenti Berlinből: Az utolsó jegyzék, amelyet *Mirbach* gróf intézett a kormányhoz, július 1-ről van kelteve és a következőket tartalmazza a volgamenti német telepések helyzetéről:

— A német gyarmatosok helyzete mindinkább súlyosabb lesz. Arra a hírre, hogy Saratovba német bizottság érkezik, a saratovi német előljáró kijelentette, hogy e bizottság megér-

kezésekor az egész német kolóniát a földdel fogja egyenlővé tenni és a kolónia tagjait meggyilkoltatja. *Walterbe*, a legjelentékenyebb német kolóniába, május 14-én száz ember érkezett három gépiegyverrel, azzal a szándékkal, hogy erőszakoskodjék a kolóniával szemben. Arra a kérdésre, hogy mikor vonulnak el a gépiegyveresek, ezt kiáltották:

— Vilmos császár üdvözl benneteket, mi azonban visszaküldünk hozzá oly meztelenül, ahogy anyátok megszült!

Junius óta két német gyári tisztviselő fogházban ül; pedig minden ok nélkül tartóztatták le őket és arról is beszélnek, hogy kivégzik ezt a két embert, anélkül, hogy kihallgatták volna őket, abból az egyszerű okból, mert a polgársághoz tartoznak. Egy német alattvalótól 1.600.000 rubel értékű ékszert raboltak el. Midőn mindezt az orosz kormány tudomására hozom — jelentette *Mirbach* gróf — annak a reményemnek adok kifejezést, hogy az orosz kormány mindent meg fog tenni és e szomorú állapotoknak véget vet.

*Stockholmból* jelentik: Az Aften Bladet értesülése szerint a moszkvai szovjet *Mirbach* gróf meggyilkolása ügyében a legbehatóbb vizsgálatot rendelte el. Azt hiszik, a gyilkosságot köztársaság ellenes oroszok követték el. Eddigi megállapítások szerint nem fanatikusok tettéről van szó, hanem gondosan előre kidolgozott gaztetről, amelyet felbérelt gyilkosok hajtottak végre.

*Bécsből* jelentik: Mértékadó diplomáciai helyre *Mirbach* gróf meggyilkolásának okairól és előzményeiről érkezett hírek azt mutatják, hogy az orosz forradalmi szociálisták ellenforradalom szerű puccsával állunk szemben, amely azonban eddig kudarcot vallott. A forradalmi szociálisták éppen az ellenkezőjét érték el annak, mint amit reméltek. Azt hiték ugyanis, hogy a gyilkossággal sikerül megingatni a német és orosz kormányok közötti jó viszonyt. Ebben azonban csalódtak, mert a bolsevik kormány tagjai siettek felháborodásuknak kifejezést adni. Ugy a német, mint az orosz kormány részéről egybehangzó nyilatkozatot tettek, amely szerint a *Mirbach* elleni gyilkos merénylet nem befolyásolhatja a két kormány között fennálló viszonyt.

## Az orosz és román béke ratifikálása.

(Wekerle bécsi tanácskozásai.)

*Budapestről* jelentik: A képviselőház holnap folytatja a választójogi törvényjavaslat általános tárgyalását, a melyet két-három nap alatt valószínűleg be is fejez. A választójogi javaslat letárgyalása után az orosz és román békeszerződések ratifikálására kerül a sor.

Még a nyári zünet előtt tárgyalatni szándékozik a kormány *Popovics* Sándor pénzügyminiszternek három vagy négy kisebb javaslatát, közöttük a tisztviselők adósságainak rendezésére vonatkozó törvényjavaslatot is.

*Szurmay* Sándor honvédelmi miniszter sürgeti a katonai ellátási törvény letárgyalását is, azonban ennek a napirendre tüzése tekintetében még nem határozott a kormány, a mely a legközelebbi minisztertanácson állapítja meg még a Ház munkaprogramját.

Ezenkívül még a nyári szünet előtt letárgyal a Ház több kisebb, a bizottságok által már elintézt és tárgyalásra előkészített javaslatot.

*Bécsből* jelentik: *Wekerle* Sándor miniszterelnök, aki szombaton este érkezett Bécsbe és a Magyar Házban szállt meg, vasárnap kora dél előtt a hadügyminiszteriumba ment, ahol többrendbeli megbeszélést folytatott. Innen *Wekerle* miniszterelnök a Burghan levő kabinetirodába ment, onnan délben a külügyminiszteriumba, ahol *Burián* gróf külügyminiszterrel több mint egy óra hosszat tanácskozott a legaktuálisabb külpolitikai vonatkozású kérdésekről. A tanácskozás után *Burián* gróf külügyminiszter a király

tartózkodási helyére utazott, ahol a király hosszabb különkihallgatáson fogadta. *Wekele* miniszterelnök ez alkalommal nem jelentkezett kihallgatásra, hanem a délutáni gyorsvonattal visszautazott Budapestre.

*Bécsből* jelentik: *Wekerle* Sándor miniszterelnök és *Paul* osztrák közlelmzési miniszter július 6-án félkilenc órakor Budapestről ideérkezett. Gróf *Zichy* Aladár ő felsége személye körüli miniszter július 6-án este 11 óra 10 perckor Budapestre utazott. *Hohenlohe* Gottfried herceg berlini magyar és osztrák nagykövet július 6-án este 8 órakor innen Berlinbe utazott.

## Színészek bort árulnak.

(Tizenegy korona negyven filléres rekord az aradi piacon.)

Noé óta, aki a víztől való megszabadulását borral ünnepelte, jutott szerephez a földön az a mámor, amellyel a szőlőnek a lelte ajándékozta meg az embereket. A mámor azokba szállott eddig, akik a bort megitták, de a mostani világban, amely egyben-másban tavalytól máig annyit változott, mint Noé idejétől tavalyig, a bor mámorára már nem az ivóké többé. Nem tudni: isznak-e még egyáltalában bort az emberek, s meg tudja-e még valaki vásárolni magának a deliriumos állapotot. A bor mámorára ma azoké, akik eladnak és vesznek. Ők isszák magukat részegre papirosra, amelyet szerződésnek hívnak. A bort néha nem is látják, a szagáig sem jutnak el, gyakran tovább adják, mielőtt átvették volna, s a szesztartalom mégis a fejükbe száll, mert a fokok ára egyik napról a másikra rohan felfelé a drágasági fokokon. Azt a sok tréfát, amit az emberekkel már a bor megcsinált, most egy új formában látjuk megéledni s akik se nem veszünk, se nem adunk, eltátott szájjal nézzük ezt a bachanáliát, amelyet a termelők, a kereskedők és a borügynökök járnak.

Ennek a közgazdasági orgiának egyik központja Arad, amelyet maga *Bachus* is felkéréselt a minap *Pfeiffer* Izrael személyében s meg lehet állapítani, hogy nem hiába járt itt. Az árak akkorát ugrottak tőle, mint a vessző nyomán a prerik vad ménje. A bor árának szokása ez az ugrás s a szünet óta most harmadszor csinálta meg. Ezuttal keresztül ugrotta a száz filléres Maligand-fokot: az átlagos, tíz százalékos hegyaljai bor hektoliterenkint ezer korona.

Ez tegnapelőtt volt. Tegnapelőtt! Nagy idő ez, amikor a bor a konjunktúra hordójában megbolondul. Ma már 11 korona 40 filléres bor-eladás is történt. S hiába keresünk valami viharerős, régi ügynököt a vásár mögött. Ezt az üzletet *Barics* Gyula, az aradi Nemzeti Színház énekes bonvivánja kötötte meg. Mert tudni kell, hogy a szintársulat néhány tagja egészen komolyan a közgazdaság szolgálatába szegődött. A Muzsa igazán féltékeny lehet rájuk, mert rövidesen kiderült, hogy érdemesebb borüzlettel foglalkozni, mint a legszebb szerepet eljátszani. A rekordot a borvásáron *Barics* tartja, de komoly versenytársa neki *Gyöző* Alfréd, a komikus. Tréfából annyit árult már mint *Pfeiffer* korn a színpadon, hogy most megcsinálta komolyan is.

Ezek a borművészek azért némi analógiát is találhattak a színpad és borüzlet terén a siker forgandósága terén. A múlt héten *Barics*, akinek 1800 hektoliter bor eladására volt megbízása, nyolc koronáért sem tudta minden ékeszólo baritonja mellett rávárni az árúját senkire sem. Most itt járt *Pfeiffer* Izrael, tíz koronával vásárolt, a piac egyszerre úgy megszárdult, hogy *Barics* észre sem vette és tizenegy negyvenért adott túl háromszáz hektoliter boron. A nagy sikere ezuttal nem tapsokat ho-

zott, hanem újabb megbízást több száz hektoliterre, Győző Alfréd pedig, aki máskor ilyen szomorú időben talán méltatlan, kis vidéki turnékon törte a fejét, most a „kedves“ zsámbékfüredi közönség felkeresése helyett a Hegyaljára utazott — nem az előzetes színházi jelentés hatását kipróbálni, hanem — megnézni a bort.

A borművészek — talán nem is ezek a már fölünyes „mesterek“ — olyan nagy ambícióval dolgoznak, hogy az aradi borkereskedők immár félnek tőlük. Egyikük, akinek kilencszáz hektoliter bora pihen a pincéjében, panaszkodva mondta, hogy bujkálnia kell a színészek ostroma elől. Bort és bort követelnek tőle a színészek és ő nem ad nekik. Még vár, még a mai áron felül is vár. A bor mámor az ő lelkét nem kavarta fel, hanem bizik abban, hogy a deliriumtól mások bolondulnak meg és még többet adnak a boráért. Vannak ilyen várakozók még sokan s eddig nem hiába vártak. Ma már egészen részeg számok táncolnak a borüzletben. Vajjon milyen formájú lesz és kiknek fog fejfájást csinálni a kacsenjammer?

## MŰVÉSZET.

### Színházi műsor:

Kedd: *Padlásszoba.*

Szerda: *Elvált asszony.*

Csütörtök: *Bob herceg.*

Péntek: *Vágó Béla, a Magyar színház művészeinek felléptével Párisi rongyszedő.*

Szombat: *Párisi rongyszedő.*

\* **Delli Lajos távozása.** Az Országos Színészegyesület most töltötte be főpénztárosi állását. Az új főpénztáros **Delli Lajos**, az aradi színház tagja lett, aki őszszel megvált a színpadtól. A színtársulat kedvelt, rokonszenves tagját veszíti el benne az aradi közönség, a mely a távozó számos, emlékezetes sikerét látta. Delli azzal a tervvel is foglalkozott, hogy fogtechnikai műtermet nyit Aradon, de most mégis megmaradt a színészet szolgálatában mint tisztviselő.

\* **A színházi iroda hírei.** *Padlásszoba, Elvált asszony és Bob herceg* az e heti operett előadások sorozata, három kiváló operette, a melyekben a társulat összes tagjai el vannak foglalva. — **Vágó Béla a Rongyszedőben.** Vágó Béla, a Magyar Színház művésze már megérkezett és tegnap óta részt vesz a Párisi rongyszedő próbáiban. A darab főszerepét Vágó B., míg a többi szerepeket Csige Böske, Kieffer L., Bánházy, Rozsnyói, Szendrey, Várnay, Kertész D., Barics, R. Tóth, Matolcsi Herold játsszák. Vasárnap délután Csárdás királyné.

\* **Elsőrendű női zenekar** Emke kávéházban.

\* **Ma van a revü bemutatója a Modern Kabaréban.** Aigya volt még oly nagy érdeklődés Aradon kabaré-előadás iránt, mint amilyen általános érdeklődéssel várják városszerte a Modern Kabaré mai bemutatóját. Hetekig tartó előkészületek, nap-nap utáni próbák előzik meg a nagyszabású színjáték mai premierjét, amelyre a jegyek nagyrésze már elővételben elkelt. A nyolcképes nagy színjátékban a társulat összes tagjai pompás szerepekhez jutottak, bizonyis, hogy a Modern Kabaré mai bemutatója a kacagás jegyében fog lezajlani. A keddi, szerdai és csütörtöki előadásokra a páholyok és elsőrendű helyek nagyrészt már lefoglaltak. A nagyszabású revü egész héten műsoron van.

\* **Két aradi leány vendégfellepte tette** érdekessé Herczeg Ferenc romantikus színművét, a „Dolovai nábob leányát“ és a két vendégszereplő meghallgatására az érdeklődők és a jóbarátok zsúfolásig megtöltötték a Nyári Színházat. A két aradi leány a Színművészeti Akadémia növendékei. **Kálmán (Engel) Sári** és **Kurzer Bözsi** tényleg megérdemelték a figyelmet és az érdeklődést. Kettejük közül **Kálmán Sári**t már két évvel ezelőtt láttuk az aradi színpadon és már akkor is sokat ígérő tehetségnek tűnt fel. A fiatal művészleány teljesen bejáratotta az első fellépéshez fűzött várakozást.

**Kálmán Sári** régi színésznőket megszégyenítő biztonsággal játszik és mozog a színpadon. Hangja rendkívül kellemes és modulációval teljes, kiejtése hibátlan, minden egyes jelenésében közvetlenségével és természetes bájjával magával ragadta a publikumot. Egy-két év és **Kálmán Sári** tökéletesen kiforrott tehetséggel starja lesz valamelyik színtársulatnak. A másik debütáló **Kurzer Bözsi** első ízben mutat-

kozott be Aradon ma este. Megjelenése igen szerencsés, hangja hajlékony, kellemes hang, szépen beszél, ha nem is öntudatosan és ha egyénisége nem is fejlett még ki. Jó kezében jó színésznő lehet **Kurzer Bözsi**-ből, reméljük, az is lesz. Egy év múlva ezt jobban meg lehet majd ítélni. Sok taps és sok virág jutott ki neki is. Az előadás egyébként jó volt, **Tarját Gidát Földes Mihály** játszotta.

## Törvény a rendőrség államosításáról.

(A javaslat érdekes ujtásai. — **Green Nándor** kerületi főkapitány lesz.)

**Budapesti** tudósítónk jelenti: A magyarországi rendőrtisztviselők országos egyesületének választmánya **Rostás József** debreceni főkapitány elnöklésével július 5-én délután négy órakor a Zrínyi-utcai főkapitányságon gyűlést tartott, a melynek egyedüli tárgya a már küszöbön álló államosítás és a törvényjavaslat részletes ismeretelése volt.

A választmány — mint megírtuk — tisztelt **Wekerle Sándor** miniszterelnök és **Némethy Károly** államtitkárnál, akiktől az elnök felhatalmazást kapott arra, hogy a törvényjavaslat lényegét ismeresse az érdekelt vidéki rendőrtisztviselőkkel, illetve a választmánnyal közölhesse.

Az **Aradi Közlöny** tudósítójának módjában van a rövidesen az országgyűlés elé kerülő javaslatot ismertetni. A törvényjavaslat lényege a törvényhatósági és rendezett tanácsú városok rendőrhatalmának, magyar királyi államrendőrséggé való átszervezése. — A városok összes rendőr személyzetét hat hó vagy egy évig rendelkezési állományban tartják. Ez még nincs meghatározva, pontosan csak a törvényjavaslat tárgyalásánál fogják megállapítani. Ez alatt az idő alatt fokozatosan fogják kinevezni, illetve átvenni a rendőrtiszteket. Akiket nem vesznek át, azok a törvényhatóság rendelkezésére fognak állani. A törvényhatóság azután megfelelő beosztást ad a rendelkezésére bocsájtott tisztviselőknek. Az államrendőrségi szervezet felőleli nemcsak a törvényhatósági és rendezett tanácsú városok rendőrségét, hanem a határrendőrséget és a fiumei rendőrséget is. Egyedül a fővárosi rendőrség marad külön szervezet.

A magyar királyi állami rendőrhatalóság feje a **belügyminiszter**, másodfokú rendőri szerv a **kerületi főkapitány**. Az országban összesen nyolc rendőrfőkapitányi kerület lesz, esetleg tíz és pedig úgy, hogy a mai csendőrkerületi parancsnokság területén és ugyanazzal a székhellyel fog a főkapitányság is működni. Ma összesen nyolc csendőrkerületi parancsnokság van, valószínű azonban, hogy a kerületek számát tízre fogják felemleni. A kerületek beosztásával ezeket is a belügyminiszter hatáskörébe utalja a törvény.

A belügyminiszteriumban a központi nyomozó hatóság is lesz, mel y az országban folyamatban levő bűnügyi nyomozásokat irányítja, esetleg a nyomozásban tényleg is részt fog venni. A kerületi főkapitány ügyköre lesz a felügyelet, ellenőrzés, fegyelmi hatáskör és **kihágási bíráskodás**. A rendőrfőkapitányság a városok és a hozzájuk csatolt községekre fog kiterjedni. Minden törvényhatósági joggal felruházott városban kell hogy legyen kapitányság, valamint minden rendezett tanácsú városban is. A főkapitányok a hatodik fizetési osztályba lesznek sorozva és a **király nevezi ki őket**. A rendőrség öbbi tisztviselőit a belügyminiszter, az őrszemélyzetet és a szolgálkat pedig a főkapitány nevezi ki.

A rendőrhatalóság ellátja a közbiztonsági és azon igazgatási és közrendészeti teendőket, melyeket a törvényrendelet vagy az ügy rendőri természetű a rendőség hatáskörébe utal. A belügyminiszter fogja megállapítani, hogy mely ügyek maradnak a rendőség hatáskörében és mely ügyek vételnek onnan ki, amelyeket azután a tanács által megbízott tisztviselő vagy tisztviselők fogják végezni. A magyar királyi államrendőrség a **közigazgatási hatóságnak alávetve nincsen, köteles** azonban támogatni, megkereséseinek eleget tenni, karhatalmat nyújtani, továbbá a szabályrendeletek és a tanács határozatainak betartását lehetőleg ellenőrizni, és az azok megszegőit kinyomozni.

A törvényjavaslatban megállapított diszkrecionális jog alapján jogában áll a rendőségnek

mindent megtenni, amit a közbiztonság megkövetel s ami nincs a törvényben szabályozva, de aminek keresztülvitelére közbiztonsági szempontból okvetlen szükség van. Ezen intézkedéseknek természetesen **nem szabad az egyén jogába ütköznie**.

A rendőrség személyzeti beosztása körülbelül ugyanolyan lesz, mint most. Az első csoportba tartoznak a tisztviselőszemélyzet, a fogalmazók, felügyelők, kezelő és irodaszemélyzet. Második csoport: a polgári biztosok. Harmadik csoport: az őrszemélyzet. A belügyminiszternek jogában áll a rendőröket és altiszteket más beosztásba is helyezni. Evvel azt célozzák, hogy azokat a rendőröket, kiket betegség vagy más körülmény képtelenné tesz a külszolgálat ellátására, ne kelljen nyugdíjazni, hanem egy újabb, egészségi állapotának megfelelő beosztást kapjon, például fogházőr legyen. A fogalmazói karba átvesszik mindazon buggó és megbízható tisztviselőt, kiknek a jogvégzettsége ugyan nincs meg, azonban jelenleg is fogalmazói munkakörben dolgoznak. **Az átvétel királyi kegyelemmel fog történni**, mely akadálytalanul történik, tekintetbe véve azt, hogy az országban nyolcszázhuszonhárom rendőrtiszt van és a fogalmazói karnak csak harmincöt százaléka nem jogvégzett. Az ügykezelést a belügyminiszter állapítja meg rendelettel s ugyancsak ő rendeli el szükség esetén a rendőségnek csendőrséggel való kiegészítését. Fegyelmi ügyekben a főkapitány ellen a belügyminiszter, a többi tisztviselők ellen pedig a főkapitány jár el. A rendelkezési állomány tartama alatt se melőléptetés, sem kinevezés nem lesz. A törvény a főispánok ellenőrzés jogát semmiben sem érinti.

Mint teljesen megbízható forrásból értesülünk, **Tisza István** gróf interveniált a belügyminiszternél, hogy csendőrkerületi parancsnokság Aradon legyen s evvel kapcsolatban a rendőrfőkapitányság is Aradon lesz. Ugyancsak itt említjük meg, hogy a főkapitányi állásra **Green Nándor** főkapitány van kiszemelve. A tíz rendőrfőkapitányi állásra kombinációba vettek közül **Green Nándor** van harmadik helyen kombinálva.

## SPORT.

— **Vasárnapi football mérkőzések.** Tegnap folyt le Szegeden közel 4000 főnyi közönség előtt az Arad—Temesvár válogatott és Szeged—Szabadka válogatott csapatok közötti mérkőzés, mely lieves és izgalmas játék után 1:1 (1:0) arányban eldöntetlenül végződött. Arad—Temesvár a következő összeállításban szerepelt: Cziegler (Kinizsi), Pető (ATE), Nyíri (AMTE), Fenyvesi (Kinizsi), Romvári (AMTE), Kovács (ATE), Szabó (ATE), Szabó (AMTE), Stoffa (AMTE), Chambre (Kinizsi), Korecz (AMTE). A vezető goolt az alsó félidő 36-ik percében Stoffa szöktetéséből Szabó (ATE) lövi védhetetlenül a hálóba, míg a kiegyenlítő goolt az ellencsapat a játék vége felé egy indokolatlan tizenegyesből éri el. **Biró Békés Mór** (BTC) volt, ki nem a kellő szakértelemmel vezette le a mérkőzést. Az eldöntetlen küzdelmet legközelebb megismétlik. — Aradon a tartalékokkal szereplő ATE játszott a kiváló játéktudású Fővárosi Tessedzők Köré első csapata ellen és tőle 1:0 (0:0) arányú vereséget szenvedett. Bár egy kis szerencsével győzelmet is arathatott volna. A beállított tartalékok szépen állották meg helyüket, a védelem kitűnő volt, csak a csatársor fukarkodott a lövésekkel. A fővárosi csapat minden egyes tagja kiváló produkált, különösen a fedezet-sora volt elsőrangú. A győztes goolt egy kapu előtti kavargásból a második félidő 32-ik

percében érték el. Lengyel (ATE) bíró azonban ilyen erős mérközések vezetésére még gyenge.

## Vásárhelyi József az állatrekvirálásokról.

(Interpelláció az alispánhoz.)

A képviselőház legutóbbi interpellációs napján két képviselő emelt panaszt a megyékben, illetve kerületükben lefolytatott marharekvirálásokról. A felszólalásokból csak megcrösztést nyert az az amugy is tökéletesen ismert szomorú valóság, hogy tényleg helytelenül történik a szarvasmarha állomány rekvirálása s hogy ebben a kérdésben országos panaszszal állunk szemben. Elsősorban panaszra szolgáltatásokat az Állat és Takarmányforgalmi részvénytársaság, amely, mint a hadsereg és a gazdaközönség között funkcionáló közbeneső szerv, nem áll hivatása magaslatán, nem dolgozik önzetlenül. Általánosan ismert dolog az, hogy a nevezett részvénytársaság olcsón, a piaconál jóval alacsonyabb áron veszi át a szarvasmarhákat, de borsos árakat szab annak továbbadásakor. Köztudomású az is, ami a gazdaközönség körében szintén nagy elégedetlenséget és visszatetszést szül, hogy a részvénytársaság megbízottjai óriási közbenjárás díjakat szednek. A panasz nem ok nélküli. Pozitív értesülésünk van arról, hogy az Arad megyében lefolytatott egyik rekvirálás alkalmával a Takarmányforgalmi részvénytársaság egyik megbízottja *tízennyezer koronát keresett, míg az ugyanott működő járási főszolgabíró szomorúan panaszolta, hogy két évi fizetése sem tesz ki ennél.* Bizonyos, hogy ezek a hivatalnokok kértékony módon közébe furakodnak a hadseregnek és gazdaközönségnek.

De nemcsak az Állat és Takarmányforgalmi részvénytársaság működése csik kiugrás alá. Téves és hibás az egész rekvirálás beállítása, téves annak keresztülvitele is. Fent a központban rosszul összeállított statisztikákkal dolgoznak s hiábavaló a vármegyék minden tiltakozása, a kényelemszeretet és a felületesség nem engedik meg, hogy reparáltassanak a hibák. A földművelésügyi miniszteriumban elrendelik a szükséges marha kontingens leszállítását, keresztül hajszolják az ország lakosságát a rekvirálás minden borzalmán s mikor a gazdaközönség abban a tudatban, hogy hazafiai kötelezettségének eleget tett, megnyugszik, akkor fent rájönnek, hogy az elvett állatok száma nem fedí a szükségletet s jön egy második, harmadik, végnélküli rekvirálás.

Igaz, *Serényi Béla* gróf földművelésügyi miniszter ígéretet tett az aggodalmaskodóknak, hogy legkésőbb szeptemberben megszűnnek az anomáliák. Azonban méltán kérdezhetjük, hogy ez nem e lesz késő, hogy akkor pótolhatjuk-e még a rossz termékek és erős kihasználás folytán amugy is megcsappant marhaállomány hiányait. Ami ma Arad vármegye közigazgatási bizottságának ülésén egy interpelláció alakjában elhangzott és az alispán válasza mindenestre nem csökkenté, sőt növeli aggodalmunkat.

*Vásárhelyi József* mai felszólalásából és *Schill József* alispán válaszából meggyőződhetünk arról, hogy mikor a marharekvirálás körüli panaszokról beszélünk, akkor ezekbe sajnos Arad vármegyét is bele kell értenünk. *Vásárhelyi* elpanaszolta, hogy milyen lesújtó hatással van a gazdákra az egymást követő rekvirálásokról sötözata.

Mint tudjuk — mondotta *Vásárhelyi* —

az Állat és Takarmányforgalmi részvénytársaság néhány héttel ezelőtt szarvasmarhát rekvirált. A gazdák miután azt hitték, hogy őszi eleget tettek kötelességüknek, megnyugodtak. Az öröm azonban korai volt, mert nemsokára egy második rekvirálás követte az elsőt s a napokban arról értesültem, hogy egy hónapon belül harmadszor is rekvirálni fognak. Miután engem, mint gazdálkodót, aki látom, hogy ilyen rendszer mellett nemsokára lehetetlen lesz minden további gazdálkodás, aggodalom tölt el a jövővel szemben, kérek az illetékes tényezőtől felvilágosítást és megnyugtató választ.

*Schill József* alispán azonnal válaszolt az interpellációra. Készségesen szolgált felvilágosítással, de megnyugtatót sajnos nem állott módjában.

— *Vásárhelyi* bizottsági tag ur felszólalására a következő választ adom; — mondotta *Schill* alispán — Áprilisban a földművelésügyi miniszter ur elnöklésével megtartott értekezleten vettem részt, ahol tudomásomra adták, hogyha szabad vásár útján nem lehet beszerezni kellő számú szarvasmarhát, akkor egyszer, legfeljebb augusztusban másodszor kénytelenek lesznek kivételes módszerekhez nyulni. Én kifogásoltam a vármegyétől követelt 2100 szarvasmarha magas számát és az átvétel módját. Májusban a követelt számot leszállítottuk. Júniusban ismét 2200 szarvasmarhát követeltek tőlünk, aminek leszállítása még mindig folyamatban van. Ez a második rekvirálás már nagy nehézségekkel folyik le, sok helyen esendőri karhatalmat kellett már eddig is igénybe venni. *Vásárhelyi* bizottsági tag ur értesülését meg kell erősítenem, mert valóban előre veti árnyékát egy harmadik rekvirálás is. Már felírtam ebben a kérdésben a földművelésügyi miniszter urhoz, kifejtve, hogy ez a túlhaftott rekvirálás nem vezet jóra és kértem, hogyha a hadsereg érdeke valóban ezt kívánja, úgy legalább szállítsák le ötven százalékkal a vármegyére kivett kvótát.

Hogy lesz-e eredménye kérésemnek, nem tudom. Sajnos, odafent sok mindent nem vesznek tudomásul és téves statisztikákkal dolgoznak. Érttem és érzem e felszólalás komolyságát. Magam is aggodom, mert ilyen körülmények között rövidesen el kell venni az utolsó teletetebenet is a lakosságtól.

*Vásárhelyi* köszönettel tudomásul vette az alispán választát s azután indítványozta, hogy írjon fel Arad vármegye a földművelésügyi miniszterhez, kérve a kontingens redukálását, ritkább rekvirálást és a Takarmányforgalmi hatáskörének korlátozását. A közigazgatási bizottság egyhangulag ily értelemben döntött.

Várjuk a felirat hatását, várjuk a kérdés bölcs mérlegelését, mert erre valóban okunk van. Arad vármegye gazdaközönsége végzetes csapásnak minősíti a folytonos rekvirálást, a legképtelenebb eszmék merültek fel a helyzet komolyságának csökkentésére. Sokan a szarvasmarha piaci és a Takarmányforgalmi részvénytársaság által megszabott ára közötti különbséget Békéscsabához hasonlóan pótdobban óhajtanák behajtani, ami törvénytelen ugyan, de a szálmaszálba kapaszkodók mindenáron segíteni akarnak magukon, mert ugylátták eddig, hogy az illetékes tényezőtől nem lehet méltányos eljárásra számítani. Ezt a felfogást meg kell páfolni.

**FIGYELMEZTETJÜK** lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól vásárolni, vagy náluk a lapra előzetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő cselekményt követ el. — —

## ARADI PROBLÉMAK.

„Csalogatja esomegével . . .”

Tisztelt szerkesztő ur! Nem bánom, mondhat akárki, akármit, de én megmaradok amellett, hogy a cselédprobléma érdekelt bennünket, magyar asszonyokat legközelebről. Ez nem azt jelenti, hogy mi a nemzetet foglalkoztató kérdések iránt érzéketlenek lennénk de ha az otthonunk, a háztartásunk nincs rendben, — már pedig a cselédteleu, vagy rossz cselédes házból elrepült a nyugalom — akkor a magyar asszony nem diszponált arra, hogy közérdekű dolgokkal foglalkozzék. Azért bocsátom ezeket előre, hogy először is köszönetet mondjak a minden probléma iránt végtelesen fogékony *Aradi Közlönynek*, amiért éppen most tette szóvá a cseléd ügyet, másodszor pedig azért, mert azt szeretném, ha azok, akik ezt az írást elolvassák, ne ítéljenek el és ne értsenek félre. Ne gondolják, hogy nekem azért oly fontos a cselédügy, mert én társaságba járó, a korzón lődörgő asszony vagyok, aki a cseléd nélkül mozdulni sem tud és aki elájul az ijedtségtől, ha magának kell a dolgot megfogni. Őt gyermeket neveltem fel igen nehéz viszonyok közt, *mind az őt a fronton van!* Tehát nem a cselédteleuségtől félek!

Hanem félek az Ausztriából bevándorló cselédektől. Félek azért, mert még mielőtt átlépték volna a házuk küszöbét, már el vannak rontva úgy, hogy már jobban nem is lehet nekik! Tetszik tudni hogy miért ilyenek, miért olyan félelmetesek? Azért, mert *mi magyar asszonyok tesszük ilyenekké őket.*

Egyik sógornómmal együtt Karlsbadban töltöttem négy hetet, majd pedig utókurára Gasteinban vagyunk két hétre. Itt olvastam az *Aradi Közlönynek* érdekes cikkét az osztrák cselédleányok inváziójáról. Karlsbadi tartózkodásunk alatt mi is érdeklődtünk egy osztrák cseléd iránt és hirdetést tettünk közzé egy ottani lapban. Jelentkezett is 4—5 leány, meg is felelt volna egyik-másik, de — mi nem feleltünk meg nekik. A legnagyobb ámulatomra az egyik, aki igen jó nevelésű, kedves teremtesnek látszott, így szólt:

— Nézze végig a nagyságos asszony a ma megjelent *„Karlsbader Badezeitung”* hirdetésait. A csillagokat ígértek a magyar asszonyok a cseh leányoknak. Például, tessék olvasni — az egyik nagysága, aki 100 koronát, ichér kenyeret, mindennap kétszer hust ígér a felio-gadandó cselédnek, még arról is biztosítja a kisasszonyt, hogy nem kell élelmiszerek beváltása miatt a hatósági üzletek előtt ácsorognia, nem kell padlót fényesítenie, sőt még kapukulcsot is ígér vasárnapra. Itt a másik, aki azt hirdeti, hogy hetenként kétszer délután is kimenőt tarthat a cselédje a nyári hónapokban de télen ezt a szabadságot megvonja tőle. Bizonyára, mert télen zsúr van. De a legtejeje mindennek az az asszony, aki apróhirdetésében azt ígéri, hogy a cseléd férjhezmeneteléről is gondoskodik, ha az a háboru végéig a helyén marad.

Hát tisztelt szerkesztő ur, ahol ilyeneket ígérnek a háziasszonyok, ott csakugyan azt kell hinnie annak az osztrák cselédnek, hogy ő direkt a magyar családok megmentőjeként jönnek hozzánk és hogy nélküle mi már nem bírjuk ki ezt a háborut. Csalogatjuk esomegével és aranyhegyeket festünk eléje és úgy eluralkodik felettünk, hogy rövidesen mi válunk a cselédiünk rabszolganővé. Mi rontjuk el a cselédet, mielőtt még átlépte volna a házuk küszöbét. Szerkesztő ur tisztelő hiva:

*Egy aradi asszony.*





Magyar bank 943, Konkordia malom 398, Viktória malom 1850, Salgótarjáni 1154, Rimamurányi 1097, Fegyvergyár 1065, Ganz-Danu busz 4230, Atlantika 1345, Osztrák-magyar államvasut 983, Ruggyanta gyár 1110, Klotild vegyipar 590, Nasici taninyár 2880.

## Feléledt a harci tevékenység nyugati fronton.

Berlin, július 8. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelent: Nyugati harctér. Rupprecht trónörökös hadsereg: A tüzérségi tevékenység este feléledt és éjjel a Lys két partján a Labasse csatorna mellett és a Somme mindkét partján nagy hevességre fokozódott. Élénk felderítő tevékenység. Az ellenség erősebb előretörései Merrys mellett és a Lystől délre meghiúsultak.

A német trónörökös hadsereg: Chetau-Thierrytől nyugatra tartósan élénk tüzharc. A Clignon szakaszon és Reims két oldalán visszavertünk ellenséges előretöréseket. Billik hadnagy 23. légi győzelmét aratta. Ludendorff. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

## VÁROS ÉS MEGYE

Arad közgyűlése. Az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1918. évi július hó 10-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak folytatólagos sorrendje: 25. A tanács előterjesztése Stauber Ábrahám által emelt új épület községi adómentességének megadása iránt. 26. A tanács előterjesztése Kotroczó Lajos által emelt új épület községi adómentességének megadása iránt. 27. A tanács előterjesztése a nyugdíjalapba felvett napidíjas irnokok betegség esetére szóló ellátási idejének 26 hétre leendő felemelése iránt. 28. A tanács előterjesztése az állami fizetés kiegészítésben nem részesülő nyugalmazott tanítók, azok özvegyei és árvái 1918. évi háborús segélye tárgyában. 29. Braschi Simon és neje kérelme a hősi halált halt Brasch Miksa örökségére kivetett városi átirási díj törlése iránt. 30. Batari Imre és társai városi toronyörök kérelme lakbér felemelése iránt. 31. A városi tisztviselők kérelme az 1046—116—1918. kgy. határozattal alkotott fizetés rendezésben biztosított illetményeknek jóváhagyás előtti folyósítása iránt. 32. A tanács előterjesztése a belügyminiszter által a városi közigazgatási alkalmazottak részére engedélyezett ruhabetérségi segély tárgyában. 33. Özvegy Rónai István kérelme özvegyi nyugdíj megállapítása iránt. 34. A tanács beterjeszti a Sulik Kálmán törvényhatósági bizottsági tagnak a múlt havi közgyűlésen a Széchenyi gőzmalom leégése ügyében történt felszólalására vonatkozó jelentését. 35. Zima Tibor és társai beadványa a nők választójoga tárgyában. 36. A tanács előterjesztése a magyar aszfalt r.-t.-nak az utbarkolat fentartási díjainak felemelése tárgyában. 37. A tanács előterjesztése a magyar aszfalt r.-t.-nak a Kossuth-szobor körüli aszfalt burkolat fentartása alóli felmentése és a vizatartott díjak kiutalványozása iránt benyújtott kérelem tárgyában. 38. A tanács előterjesztése a magyar aszfalt r.-t.-nak az aszfalt utakon eszközleendő felbontások és azok helyreállításáért felszámítható árfelemlés tárgyában. 39. A tanács beterjeszti a szennyvíz szűrő telep kezelésre vonatkozólag kötött szerződést jóváhagyás végett. 40. Özvegy Zaráy Ödön özvegyi nyugdíjának megállapítását kéri. 41. A tanács előterjesztése a közúti vasut menetdíjának folyó évi július hó 15-től számított hatállyal leendő felemelése tárgyában. 42. A tanács előterjesztése a kedvezményes vízárak megszüntetése tárgyában. 43. A tanács beterjeszti a műszaki bizottság javaslatát a gépüzemi alkalmazottak rubasegélye tárgyában.

ANYAG ÉS ÉRTÉKESÍTVÉNYEK Tisztelettel kérjük elfizetnünk, hogy a lakcímként, a hova a lap küldését kívánják, a pontos küldés szempontjából — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett a kiadóhivatallal közöljék.

## Főispán és tanár afférje.

Aradváros közigazgatási bizottsága ma délután tartotta rendes havi ülését Barabás Béla dr. főispán elnöklésével. a polgármesteri jelentéshez Múlek Lajos dr. szólt hozzá. Szerencse — mondotta többek között — hogy a Széchenyi-gőzmalomban kitört tüzet lokalizálták. Neki az a meggyőződése, hogy a malom nem kerülhet többé mostani helyére és különben is az a felfogása, hogy mindent el kellene követni, hogy a malom ne épüljön fel a mostani helyén. A bizottság ebben a kérdésben nem foglalt állásponthoz.

Ezután a szakelőadók terjesztették elő szakasos jelentésüket. Tisch Mór dr. tiszti főorvos beszámolt a közegészségügyi viszonyokról, amelyek az elmúlt hónapban kedvezőek voltak.

— Hát a spanyol betegség? — kérdezte valaki.

— A múlt hónapban nem fordult elő, jelentette ki a főorvos.

Ezután az elnöklő főispán hirtelen felkelt és megkérve a polgármestert, hogy foglalja el az elnöki széket, eltávozott a teremből. Senki sem tudta, hogy mi történt, de hamarosan megkapták a bizottsági tagok a főispán hirtelen távozásának okát, amikor Raskó segédtanfelügyelő emelkedett szólásra és az alábbi érdekes ügyet referálta:

— Május hónapban a polgári fiúiskola tanárai körében mozgalom indult meg, hogy a Kereskedői és iparostanonciskolai tiszteletdíjukat 100 százalékkal emeljék fel. Ferch Ödön polgári iskolai tanár reverzálist íratott al a tanárokkal, hogy yha nem teljesítik kérelmüket, akkor ne vállaljanak tanítást a két tanonciskolában. Ez tudomására jutott a főispánnak, aki a múlt hónap elején egy tanácsulésen elítélőleg nyilatkozott erről az eljárásról és felszólította a tanárokat, hogy tartózkodjanak hasonló mozgalomtól, mert a mostani időt erre nem alkalmasak. A tanárság a főispán figyelmeztetését tudomásul vette, nem azonban Ferch Ödön, aki az egyik aradi városban a főispán címére nyílt levelet tett közzé, melyben a tanfelügyelő előterjesztése szerint a főispán nyilatkozatát lekicsinyelte és gúnyosan tárgyalta. Minthogy Ferch Ödön, mondotta a tanfelügyelő, ezzel a cselekedetével durva tiszteletlenséget követett el hivatali felelősségével szemben és hivatali kötelességmulasztást követett el, azt indítványozza, bízzák meg a polgármestert, hogy Ferch ellen a fegyelmit megelőző vizsgálatot rendelje el.

Több bizottsági tag kívánságára Raskó felolvasta a nyílt levelet, majd felolvasta a törvénynek azt a két pontját, amelynek alapján a fegyelmit megelőző vizsgálat elrendelését kérte.

Elsőnek Varjassy Lajos dr. szólt az ügyhöz. Ő a kérdéses nyílt levélben nem látja fennforogni sem a durva tiszteletlenséget, sem a kötelességmulasztást, tehát nincs ok a vizsgálat elrendelésére.

— Ha minden önérzetes hangú kritikát fegyelmi eljárással sújtunk, akkor megszűnik a szólásszabadság, akkor valamennyiünknek hallgatni kell, mondotta Múlek Lajos.

— Nem osztom teljesen a bizottsági tag ur felfogását, jelentette ki Steinhardt Mór dr. A jelen esetben egy alárendelt tisztviselő hírlapi közleményben kritikát gyakorolt felettes hatóságával szemben. Ez nem módja a panasznak. Ha az illető tisztviselőnek panaszja van felettes hatósága ellen, van fórum, ahová panaszát eljuttathatja. Ferch eljárásában a durva tiszteletlenségnek oly fokát látja, amely indokoltá teszi a fegyelmit megelőző vizsgálat elrendelését.

Múlek Lajos dr.: Neki a főispán személye a legrokonszenvesebb, ebben a tekintetben tehát személyi motívumok nem játszhatnak közre. Ferchet kiváló tanerőnek tudja, tehát itt is kizárt dolog a személyi motívum. Tárgyilagosan ítélve a dolgot, Ferch olyan mellékfoglalószzerű állásban gyakorolt kritikát, amely állás reá nézve nem kötelező. Nem lát fennforogni durva tiszteletlenséget, mert a nyílt levél hangja nem gúnyolódó, hanem inkább önérzetes. Nem követett el kötelességmulasztást, mert nem rendes állásában követte el cselekedetét. Azt hiszi, ha a bizottság a főispán iránti rokonszenvének ad kifejezést, ezzel eléggé elítélte Ferch eljárását.

Priegl István dr.: Ferchet derék uriembernek ismeri. Ismeri, mint a függetlenségi párt táborát...

— Kérem hagyjuk ezt! Ez nem tartozik ide, vágott közbe a polgármester.

Priegl azt fejtegette, hogy Ferch mint tanár felettes hatóságával áll szemben és a nyilvánosság előtt megszegte az alantasi köteles fegyelmet, amelyért meg kell ellen indítani a fegyelmit megelőző vizsgálatot.

Embey Iván: Ki kell kapcsolni minden személyi kérdést. A tiszta igazság az, hogy Ferch a tanítás megtagadására hívta fel a tanárokat. Az a kérdés, hogy a jelen viszonyok között az ilyen eljárás helyesíthető-e?

Parecz Béla dr.: Itt mellékfoglalószéről van szó.

Embey: Kérem, méltóztassék türelemmel végighallgatni. A főispán kötelességszerűleg járt el, amikor ezt a bomlasztó irányzatot helytelenítette. És mit tett Ferch? A főispánnak ezt a kijelentését kritizálta és helytelenítette. Ezzel megsértette a köteles társadalmi tisztelget, tehát szabad folvást kell engedni a fegyelmit megelőző vizsgálatnak.

Parecz Béla dr. helyteleníti ugyan, hogy Ferch hírlap útján helyteníti a főispán kijelentését, de ez nem ok a fegyelmit megelőző vizsgálat elrendelésére.

Raskó tanfelügyelő azt fejtegette, hogy Ferchnek az lett volna a kötelessége, hogy panaszával a rendelkezésre álló fórumhoz forduljon. Kéri a fegyelmit megelőző vizsgálat elrendelését.

Végül Rosenberg Miksa dr. azt fejtegette, hogy a közigazgatási bizottság nem illetékes annak elbírálására, hogy helve van-e a fegyelminek vagy sem? Ezt majd a fegyelmi bíróság fogja elbírálni. A fegyelmi bíróság fogja eldönteni, hogy történt-e a jelen esetben durva tiszteletlenség. Az ő véleménye szerint történt.

A bizottság ezután elhatározta, hogy Ferch Ödön polgári iskolai tanár ellen csupán durva tiszteletlenség miatt elrendeli a fegyelmit megelőző vizsgálatot.

Ezután Barabás Béla dr. főispán visszajött a terembe, niből elfoglalta az elnöki széket és a bizottság letárgyalta a sorrendet.

## LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

### ROBBANÁS EGY FEGYVERGYÁRBAN.

(Hét ember meghalt, többen megsebesültek.)

Bécsből telefonálja tudósítónk: Ma este hét óra tájban, közvetlenül üzletzárás idejekor megdöbbentő szerencsétlenség történt az osztrák főváros legforgalmasabb helyén, a Bogner-Gasseben, amelynek hét ember élet esett áldozatul. Egy fegyvert árusító üzlet műhelyében robbanás történt, amelynek következtében ettől az üzlettől jobbra és balra levő üzletben is tűz keletkezett s amelynél az egyik üzletben hárman bennégtek. A fegyverárusító üzlet tulajdonosa, Linzbauer Norbert, aki segédjeivel egész délután a műhelyben dolgozott, amelyben nagyobb mennyiségű lőszer is volt elraktározva. A munkát befejezték és az öreg főnök, aki már évtizedek óta tulajdonosa a jónévű cégnek, átöltözködött és kabátja zsebéből cigarettát vett ki s arra rágyújtott. Abban a pillanatban, hogy a gyufa meggyulladt, a finom puskaporrészekkel telt levegő lángra kapott és a puskapor felrobbant. A tűz egy másodperc töredéke alatt elzárt minden kijáratot, sőt a másik házba is átkapott és miatt az üzlet utcai kijáratán kitudult, az üzlet előtt elhagyott két arra haladó hölgyet láncba borított, kik iszonyu kínok között meghaltak. A tulajdonos és egy inas darabokra tépett holttestét találták meg a műhelyben, míg a segédek, úgy látszik, el tudtak menekülni a hátráló kijárón.

A szomszédos kalapüzletnek két tulajdonosja és egy ott tartózkodó idegen hölgy szintén elpusztultak, míg több vevő súlyosan megsebesült.

— Repülőátadás Konstantinápoly ellen. Konstantinápolyból jelentik hivatalosan: Öt ellenséges repülőgép ma megtámadta Konstantinápolyt. Hála elhárító gépeinknek, a kár igen csekély.

— Megkezdődtek a salzburgi tanácskozá-  
sok. Salzburgból jelentik: Ma kezdődtek meg  
a magyar-osztrák-német gazdasági tanácsko-  
zások. A magyar-osztrák delegáltak vezetője  
Graz Gusztáv külügyi osztályfőnök. A mai  
napon csupán formális tárgyalások voltak. Az  
hírlék, hogy a megkötendő gazdasági szerző-  
dés husz évre fog szólni és a vámtarifát öt  
évenként revízió alá veszik.

— Német repülők megrongáltak angol  
buvárhajókat. Berlinből jelentik: Julius 6-án  
tengeri repülőrajunk bimbavetéssel és gépfegy-  
vertüzzel súlyosan megrongálta az „E 25.” és  
„E 51.” angol buvárhajókat. Az ellenséges  
rombolók megkísérelték, hogy a buvárhajókat  
bevonsozzák. Az „E 25.” buvárhajót később  
súlyedő állapotban figyeltük meg.

## LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

### „Háborut Németország ellen“!

(Kerenszki örvend Mirbach meggyilkolásán.)

Moszkva. A pétervári távirati ügynökség  
jelenti: Moszkvában ma kihirdették az ostrom-  
állapotot. A távbeszélő és táviró ügynökséget,  
melyet a baloldali szociálista forradalmárok és  
mensevikiek elfoglaltak, a bolsevikiek néhány  
óra múlva visszafoglalták. A baloldali szociá-  
lista forradalmárok, akiknek rejtekhelyeit a  
tüzérség lőtte, a tegnapi nap folyamán parla-  
mentereket küldtek. A bolsevikiek feltétlen  
megadást követeltek. A szociálista forradalmá-  
rok, állítólag sztrájkra hívták fel a vasuti mun-  
kásokat, de — úgy látszik — ezek a felhívást  
visszautasították. A kormány alaptalannak  
mondja azt a hírt, hogy Pétervárott, Jaroszlav-  
ban és más városokban lázadás tört volna ki.

A baloldali szociálista forradalmárok teg-  
nap éjjel jelentést adtak ki, amelyben tudtul ad-  
ják, hogy Mirbach grófot a baloldali szociális-  
ták terroristái ölték meg. A kormány egy köz-  
leménye szerint az eddig letartóztatott balol-  
dali szociálista forradalmár vezérek, közöttük  
Spiridnev is azt vallották, hogy a gyilkosság  
a pártvezetőség tudtával történt abból a célból,  
hogy a bresztlitovszki béke megszegését ki-  
kényszerítsék. Az eddigi megállapítások szerint  
megállapítható, hogy a baloldali szociálista for-  
radalmárok kiadták a jelszót, háborut Német-  
ország ellen! Ezzel a baloldali szociálista forra-  
dalmárok elidegenítették maguktól követőiket  
és híveiket. Ennek következtében alapos kilátás  
van arra, hogy a helyzet urai Moszkvában a  
bolsevikiek lesznek. A követ meggyilkolása  
ügyében megindított vizsgálat ezenkívül azt  
eredményezte, hogy a baloldali szociálista for-  
radalmárok a gaztettet hosszasan előkészít-  
tették.

Zürich. Kerenszki Mirbach gróf meggyil-  
kolásáról így nyilatkozott:

— Elítélek ugyan minden gyilkosságot,  
mégis örülök Mirbach gróf halálának, mert sze-  
rencsés esetnek tartom Oroszországra nézve.  
Az ország újraszületésének jelét látom benne.  
Moszkvából fog kiindulni a Németország elleni  
mozgalom.

Moszkva. A Pétervári Távirati Ügynökség  
jelenti: Az itteni szovjet elhatározta, hogy a  
hozzátartozó szociálforradalmárokat és mense-  
vikieket kizárja magából.

Moszkva. A lapok jelentik, hogy június 16-án  
Keribe páncélos vonat érkezett angol, francia és  
szerb csapatokkal, amelyek orosz tisztek parancs-  
nokán alatt állanak. A vonatvezető azt mon-  
dotta, hogy az idegen csapatok azért érkeztek,  
hogy megvédjék a várókat a finnnek ellen.

A Fehér-tenger és a Murman-vidék tengerész  
és katonakongresszusa elhatározta, hogy a tenger-  
részeket nagy kongresszusra hívja össze, hogy  
afelett tanácskozzanak, mi a flotta feladata a  
mostani helyzetben. A Syran-vonalon fekvő Ilal-  
gika és Novaksakojé állomásokat a szovjet esa-  
patok elfoglalták.

Moszkva. A Pravda Mirbach gróf megölésével  
kapcsolatban felhívást közöl, amelyben  
ezek között ezeket mondja:

— A gyilkosok egyike az eddigi hírek sze-  
rint szociálforradalmár, aki ama emberek szol-  
gálatában áll, akik Oroszországot ismét há-  
boruba akarják keverni és ezzel a földbirtoko-  
sok és kapitalisták uralmát helyreállítani és  
biztosítani akarják. Oroszországot e pillanat-  
ban egy hajszál választja el a háborútól.

A moszkvai szovjet-kormány a gyilkos-  
ok elfogatására irányuló intézkedéseire a szo-  
ciálforradalmárok azzal feleltek, hogy a kor-  
mány ellen felkelést kezdtek, elfogták az orosz  
kommunista-párt kitűnő tagjait, majd a telefon-  
állomásokat hatalmukba kerítették, sőt olyan  
katonai cselekményekbe kezdtek, amelyekkel  
sikerült Moszkva egy kis részét megszállniok  
és a szovjetek gépkocsijainak egy részét elfog-  
niok. A szovjet-kormány tuszokként a szociál-  
forradalmároknak a szovjetek 5. kongresszusán  
levő tagjait őrizetbe vette és minden intézke-  
dést megtett, hogy a fehér-gárda terveit gyöke-  
rükben elfojtsa.

Mindazok, akik e büntett esztelenségét be-  
látják, amely Oroszországot háboruba kever-  
hette volna, a szovjet-kormányt támogatják.  
Foglalja el mindenki állását. Fogjatok vala-  
mennyien fegyvert! Le a régi gárda szolgálival!

Moszkva. A moszkvai harcok eddig a bolse-  
vikiek javára végződtek.

Genf. A francia lapok Mirbach gróf megölés-  
ét nagyjelentőségű eseménynek látják, amely-  
nek következményei beláthatatlanok. Nézetük sze-  
rint a német és az orosz kormány közti nézetel-  
térés bekövetkezése elkerülhetetlen. A Matin a  
gyilkosságot hazaszeretettől eltelt patrióta műve-  
ként dicsőíti.

Zürichből jelentik: Mértékadó svájci kor-  
mánykörök a különböző oldalról felmerülő  
békehírekkel szemben abban a meggyőződés-  
ben vannak, hogy

belátható időn belül nincs remény a  
béketárgyalásokra.

Bécsből jelentik: A Matin írja: A versail-  
lesi haditanács beleegyezett, abba, hogy az  
entente hadicéljait és békefeltételeit nyilván-  
osságra hozzák. Beleegyezett abba is, hogy  
a hadicélok és békefeltételeket a szövetséges  
államok parlamentjeiben megvitassák.

### Harcok a Piavenél.

(Megkezdődött a támadás Albániában.)

Budapest, 1918. július 8. (Hivatalos.) A  
Morte Perticatól keletre levő Tasson állá-  
sokért a küzdelem tegnap délutánig tartott.  
Kétszer vetette magát a vitéz 79. otocsaci gya-  
logezred ellenlökéssel az olaszokra, amíg tel-  
jesen megtörhette támadó erejüket és végleg  
visszaüzte őket árkaikba. Az otocsaci ezred  
parancsnoka, Zoller Károly alezredes vitézei  
élén hősi halált halt. Egyébként a délnyugati  
fronton nem volt nagyobb harci esemény.

Albániában tegnap az olaszok a Vojusa  
folyó középső és alsó folyásánál erős nyugati  
szárnyal támadásba mentek át. A folyó völ-  
gyébe előretolt állásainkat főállásaink köze-  
lébe vontuk vissza. A vezérkar főnöke.

## NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1918. július 9-én, kedden

Padlás szoba.

Operette.

## MODERN KABARE.

Központi Szálloda Salacz-utca.

Aradon, 1918. július 9-én, kedden

és a következő napokon

a társulat összes tagjainak felléptével

Egy nap Aradon.

Nagy színjáték 8 képben

A pécskai bíró Aradra utazik.

Az aradi kisvasuton.

Cigaretta-kiosztás Aradon.

A pécskai bíró a kabaréban.

A strandfürdő a Marosnál.

Nagy muri Löwy Nácínál.

A rendőrségen.

Otthon Pécskán.

A darabban negyven szereplő vesz részt.

Pénteken, július 12-én pikáns-est.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JOZSEF.

## NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekér: nem vállalunk felelősséget.

Limbeck János és fia „Első m. k. szab. érckoporsó-gyára  
és temetésrendező-vállalata” Arad.

Bódi Bódog a saját és számos rokonai ne-  
vében mélyszégyen fájdalomtól lesújtva, szemzo-  
dott szívvel jelenti, hogy forrón szeretett, áldott  
lelkű jó neje

### Bódi Bódogné

szül. Kovács Viktorin,

folyó évi július hó 7-én, éjjeli fél 2 órakor, áldá-  
sos életének 65-ik, zavartalan boldog házassá-  
gának 39-ik évében, rövid szenvedés és a haldok-  
lók szentségének áhítatos felvétele után, vissza-  
adta nemes lelkét Teremtőjének.

A felejthetetlen drága halott földi marad-  
ványai előzőleg Opáloson, f. évi július hó 8-án,  
d. u. 3 órakor a róm. kath. anyaszentegyház  
szertartásai szerint eszközölt beszentelés után,  
Aradra szállították és ott a felső temető ha-  
lollas csarnokában folyó évi július hó 9-én, dél-  
után 3 órakor történt újlagos beszentelés után,  
az ugyanottani családi sírhelyen helyeztetnek  
örökös nyugvó helyére.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldog-  
ult lelki üdvéért az aradi főújszifelendő mino-  
rita atyák szentegyházában, folyó évi július hó  
24-én délelőtt 10 órakor fog az egek Urának be-  
mutatni.

Pihenése csöndes, drága emléke áldott legyen!

Opálos, 1918. július hó 8.

21

CSAK

## RÁDIUM

### SÓSBORSZESZT

használjunk test és egészség-  
ápolásra.

Nagy üveg ára ...	12.50
Közep üveg ára ...	6.50
Kis üveg ára ...	2.40

Gyártja:

A Dunántúli Gazdas. Szeszgyárosok  
Szeszfinomító Rt. részvénytársasága

Nagykanizsán.

4981

Képviselet: Erényi Tivadar, Arad,  
Deák Ferenc-utca 39. Telefon 11-45. sz.



**Arany, ezüst  
brillianskövekre**  
szükségem van. Ezért fizetek bárki által  
hirdetett napi áránál magasabb árakat is.

**Zinner Vilmos**  
ékszerész ARAD, Ferray-utca, gr. En-  
nyadi palota. 1941

**Értesítem**  
a n. é. közönséget, hogy Asztalos  
Sándor-utca 9. szám alatti

**éttermemet**  
ugyanazon utca 8. szám alá helyez-  
tem át. a legmodernebbül beren-  
dezve. Szófia árak. További szíves  
pártfogást kér 4896

**Öst. Krausemann Sománé**  
Asztalos Sándor-utca 8.

**ECETSÁV**  
vegytisztító, 50 fokos, étkezésre  
alkalmas, kisgyűben és nagyban,  
tisztító szeszölő erjedéssel készült  
elsőrendű

**ecetszesz**  
4 és 8 hidrátos minden mennyiség-  
ben kapható 3043

**Fried Mór**  
fűszerüzletében Arad, Sza-  
badság-tér 5. sz.  
Vidéki megrendelések önköltségen  
felszámított ballonban vagy kis  
hordóban 15 kg.-tól előleg és  
rátérítéssel. — Telefon 1906.

**Értesítés.**  
Tisztelettel értesítem a n. é.  
közönséget, hogy Aradon, Tőköl-  
y tér 8. szám alatti Ferray-u. sarkán,  
(Román templom épület)  
fűszer és csemege  
kereskedést nyitottam.  
Beesés pártfogást kér: 4801  
**Majer Demeter.**

**„Diana  
Fürdő”**

újra berendezve Tőköl-  
y és Hátár-utca sarkán. Szíves párt-  
fogást kér a Fürdőkezelőség.

**Butorhitel!**

Minden hitelképes vevő beszer-  
zhet háló-, ebédlő-, Konyhabutorokat,  
irodai, üzleti, vendéglői és kerti beren-  
dezéseket, kárpitos és asztalos mun-  
kát, fa- és vasbutorokat, készpénz,  
részletre és kölcsönfizetésre, melyek a  
vételárba betárolandók, a következő fel-  
tételtől mentesen:

100 korona vételár után fizet he- tenként	—60
500 korona vételár után fizet he- tenként	3.—
1000 korona vételár után fizet he- tenként	6.—
5000 korona vételár után fizet he- tenként	30.—

5 éven át nyereségny részesedéssel.  
Bővebb felvilágosítást nyújt:

**Garai Károly**

butorkereskedő, Asztalos Sándor-  
utca 5. szám. 4092

Arad szab. Kir. város Kapitányi híva-  
talától.

2465—1918. kib. szám.

**HIRDETMÉNY.**

Közhirre teszem, hogy Aradon  
1918. évi május hó 31-ik napján feltö-  
gött egy darab leher sárga szőrére tehen  
mint gazdátlan jószág folyó évi július  
hó 12-én d. e. 9 órakor a nagyvásárté-  
ren tartandó nyilvános árverésen a  
legtöbbet ígérőnek készpénzért eladat-  
ni fog.

Arad, 1918. évi július hó 2-án.  
Rendőrkapitányság.

**Viszketegséget,**  
szőrszert, rühát a leggyorsab-  
ban elpusztítja a Dr. Fiesch-féle  
eredeti, törvényesen védett  
„Skaboforn-Kenőcs”  
Micsos szaga, nem piszkít. Min-  
dig eredeti poosítás Dr. Fiesch-  
félekérvén. Próbá tégely 2.— k.,  
nagy tégely 5.— k. Csakádt adaz  
12.— k. Kapható Aradon, Hátár  
Arad gyógyszertárban, An-  
drássy-tér 22. Vételről a „SKABO-  
FORN” végjelgyre együljön 7151

**Dr. KAJDAGSY**  
Seggít mindenféle bérhajlat idegbetegséget, valamint  
női bajokat. Kezelés: „Erich 808.” módosított legújabb  
szerevel. — Vényvizsgálat Wassermann tanár módosított.  
— Nőknek külön bejárat. — Levélben kérdésekre válaszol.  
Szakuzerő könyvet munkáltdi bármenny 2 kor. (bályeg is le-  
het) előzetes bekioldáse ellenében. 161  
BUDAPEST, VIII., József-körút 2/a. szám.

**Mátyás Király söresarnok és étterem**  
(volt Mojzes-féle)  
Hótvös-utca 2. SZÁM ALATT  
**megnyilt.**  
Elsőrendű konyha és kitűnő italokról  
gondoskodva. 4802

**Berlini  
Victoria**

**Általános Biztosító Részvénytársaság.**  
Vagyón 1916. év végén: 1.829.150.840 korona.  
Biztosított állomány 1916. év végén: 2.470.921.308 korona.

**Hadikölcsön jegyzés befizetés nélkül!**

**A Viktoria biztosító** a VIII. magyar hadikölcsönért Ön  
helyett bármily összeget teljesen és  
készpénzben kifizet.

**A Viktoria biztosító** a kifizetett összegért 5% kölcsön  
kamatot számít fel Önnek és ennek  
ellenében átengedi Önnek az 5 1/2% hadikölcsönkamatot. Ön ezáltal  
minden eszer korona hadikölcsön után évenként kor. 915 nyér,  
melyért a **Victoria biztosító** 4%-os kamatos-kamatot fizet.

**A Viktoria biztosító** átengedi Önnek a 1/2% jegyzési  
jutalékot. Ennek ellenében Ön a  
**Victoria biztosítónál** a legelőször feltételek mellett köt  
egy életbiztosítást a jegyzett összeg erejéig.

**A Viktoria biztosító** korábbi elhalálozás esetén a ked-  
vezményezettnek, eléréskor Önnek  
adja át a hadikölcsön-cimleketet, továbbá készpénzben a felgyü-  
lemlett kamatbőbbletet, a jegyzési jutalékot és azonkívül a köl-  
csönösszeg és a biztosított összeg közötti különbözetet, tehát min-  
den eszer korona 5 1/2%-os VIII. magyar hadikölcsön-jegyzéséül  
88—K. Egy évi biztosítási díj előre fizetendő.

**I-ső példa:** egy 30 éves egyénnek 20 évi időtartamra kötendő  
10.000 koronás hadikölcsön elérés- és halál-estére  
szóltó biztosítására: Kezdődij kor. 509.—  
Összteljesítmény 3%-kal emelkedő nyereségrészesze-  
sedésnek alapulvétele mellett ... .. 6400—K  
Kamatnyereség évenként 9150 K, husz évre hozzáadva  
4% kamatos-kamatot ... .. 272469 K  
továbbá 1/2% jegyzési jutalékot ... .. 50—K 277469 K  
ennél fogva egy 10.000 koronás biztosítás összköltsége  
kitesz ... .. 362581 K

**Kifizetés:** A 3%-kal emelkedő nyereségrészesedés alapulvétele  
mellett 6400— koronára rugó összteljesítmény elle-  
nében kifizetésre kerül:  
10.000 K 5 1/2%-os VIII. magyar hadikölcsön cím-  
letekben.  
Azonkívül készpénzben fenti kamatnyereség ... 272469 K  
1/2% jegyzési jutalék ... .. 50—K  
Tőkekülönbözet ... .. 880—K  
Összesen 360469 K

**K-fő példa:** egy 45 éves egyénnek 15 évi időtartamra kötendő  
10.000 koronás hadikölcsön elérés — és halál —  
estére szóltó biztosítására: Kezdődij kor. 737.  
Összteljesítmény 3%-kal emelkedő nyereségrészesedésnek  
alapul vétele mellett ... .. kor. 7800—  
Kamatnyereség évenként... .. kor. 9150  
15 évre, hozzáadva 4% kamatos-kamatot kor. 204351  
továbbá 1/2% jegyzési jutalékot ... .. kor. 50.— 209851  
ennél fogva egy 10.000 koronás biztosítás összköltségei  
kitesz ... .. kor. 570640

**Kifizetés:** a 3%-kal emelkedő nyereségrészesedés ala-  
pul vétele mellett ... .. kor. 7800.—  
koronára rugó összteljesítmény ellenében  
kifizetésre kerül ... .. kor. 10.000.—  
5 1/2%-os VIII. magyar hadikölcsön címletekben.  
Azonkívül készpénzben fenti kamatnyereség ... kor. 204351  
1/2% jegyzési jutalék ... .. 50.—  
Tőkekülönbözet ... .. 880.—  
Összesen: ... .. korona 292351

Felvilágosításokkal készséggel szolgál:  
**CZUKOR ALBERT**  
aradi vezérigynöksége  
ARAD, Andrássy-tér 3. sz. Telefon 704.

